

сприятливий мікроклімат). Раннє включення дітей з ООП у навчальний процес сприяє розкриттю їхнього потенціалу, формуванню позитивної мотивації до навчання та розвитку соціальних і комунікативних компетентностей. Для забезпечення рівного доступу до якісної освіти необхідно створювати адаптивне освітнє середовище, забезпечувати наявність ресурсів і підвищувати професійну компетентність педагогічного колективу, що сприяє успішній інтеграції дітей з особливими освітніми потребами.

Таким чином, створення такого середовища потребує системного підходу, включно з підвищенням кваліфікації педагогів, тісною співпрацею між закладами, активною участю сім'ї та багатовимірною підтримкою дитини на кожному етапі її освіти.

Список використаних джерел:

1. Атрощенко Т., Бондар Т. Наукові підходи до створення сприятливого інклюзивного освітнього середовища в початковій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. №36 (1). С. 195-200.

2. Бахмат Н. В., Довгань О.С. Інклюзивне освітнє середовище як чинник соціалізації та розвитку молодших школярів з особливими освітніми потребами. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Випуск 38 (1/2025). С. 74-85.

НАСТУПНІСТЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ МІЖ ЗДО ТА ПОЧАТКОВОЮ ШКОЛОЮ

Потримай Наталія, викладачка

*КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського» (Україна)*

Реалізація ідей інклюзивної освіти в Україні актуалізує питання забезпечення якісного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (ООП) на всіх етапах їхнього розвитку та навчання. Особливої значущості набуває проблема наступності між закладом дошкільної

освіти (ЗДО) та початковою школою, оскільки перехід до нового освітнього середовища є складним адаптаційним періодом для дітей з ООП. Відсутність узгодженості в підходах до супроводу може призвести до труднощів у навчанні, соціалізації та емоційному благополуччі дитини.

Проблема психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП висвітлюється у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, які розглядають його як систему комплексної підтримки розвитку дитини в умовах інклюзивного освітнього середовища. Дослідники наголошують на важливості раннього втручання, індивідуалізації навчання, командної взаємодії фахівців та партнерства з батьками.

Слід зазначити, що узгоджена діяльність працівників закладу освіти, батьків або осіб, які їх замінюють, а також залучених фахівців може реалізовуватися в межах різних моделей співпраці. Водночас формування результативної системи взаємодії, координації та інтеграції процесів супроводу дитини з особливими освітніми потребами в освітньому середовищі, надання їй підтримки й необхідної допомоги є можливим за умови впровадження міждисциплінарної моделі [2].

Сучасний етап розвитку інклюзії характеризується посиленням ролі мультидисциплінарного підходу та міжсекторного партнерства; впровадженням цифрових інструментів підтримки та дистанційних моделей адаптацій; переосмисленням функцій родини як активного учасника командної взаємодії; а також формуванням механізмів оцінювання ефективності інклюзивних практик та іншими новаціями [3].

Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у ЗДО спрямований на створення умов для всебічного розвитку дитини, формування базових життєвих компетентностей, позитивного емоційного стану та готовності до шкільного навчання. У початковій школі супровід набуває нових акцентів, пов'язаних із навчальною діяльністю, соціальною адаптацією та включенням дитини в колектив однолітків.

Науковець Кобильченко В. психолого-педагогічний супровід інтерпретує з позицій інтегративної парадигми як цілісну інтегративну технологію, що поєднує два провідні складники: педагогічну підтримку дитини на визначеному етапі її розвитку та психологічну допомогу самій дитині й її найближчому соціальному оточенню (дорослим суб'єктам супроводу) у подоланні особистісних і міжособистісних проблем та труднощів, які виникають у процесі цього розвитку [1].

Психологічний супровід розглядається як цілісна система професійної діяльності практичного психолога, спрямована на формування сприятливих соціально-психологічних умов, що забезпечують емоційне благополуччя дитини, її успішний розвиток, виховання та навчання в процесі соціально-педагогічної взаємодії, організованої в освітньому середовищі закладу освіти.

Наступність психолого-педагогічного супроводу передбачає узгодженість цілей, змісту, форм і методів роботи фахівців обох ланок освіти. Важливим є передання інформації про особливості розвитку дитини, її сильні сторони, труднощі, ефективні стратегії підтримки. Таку взаємодію доцільно здійснювати в межах міждисциплінарної команди супроводу, до складу якої входять вихователь, учитель початкових класів, практичний психолог, логопед, асистент учителя, а також батьки дитини.

Метою психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах навчально-виховних закладів є комплексне вивчення їхнього особистісного потенціалу, зокрема визначення співвідношення рівня інтелектуального розвитку дитини з віковими нормативами, особливостей розвитку когнітивної сфери та сформованості навчальної мотивації. Важливими завданнями супроводу також є аналіз емоційно-вольової сфери, індивідуально-характерологічних рис, сприяння творчому й інтелектуальному розвитку дитини шляхом залучення всіх учасників освітнього процесу (батьків, педагогів, дітей) до реалізації узгоджених дій, спрямованих на врахування специфіки розвитку, спілкування й навчання. Крім того, психолого-педагогічний супровід передбачає

забезпечення успішної соціалізації та адаптації дітей з особливими освітніми потребами, а також формування передумов їхньої професійної орієнтації.

Ефективна наступність забезпечується за умови створення інклюзивного освітнього середовища, яке враховує індивідуальні потреби кожної дитини. Важливу роль відіграє поступовість у зміні режиму дня, вимог до навчальної діяльності, форм організації занять. Особливої уваги потребує психологічна готовність дитини з ООП до школи, формування позитивної мотивації до навчання та впевненості у власних можливостях.

Таким чином, наступність психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами між закладом дошкільної освіти та початковою школою є необхідною умовою забезпечення успішної адаптації, навчання та соціалізації дитини. Вона ґрунтується на системній взаємодії фахівців, узгодженості освітніх підходів, індивідуалізації супроводу та активному залученні батьків. Забезпечення наступності сприяє збереженню позитивної динаміки розвитку дитини з ООП та підвищенню ефективності інклюзивної освіти загалом.

Список використаних джерел:

1. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору : монографія. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 367 с.

2. Котлова Л.О., Харченко А.В. Психологічний супровід інклюзивної освіти на сучасному етапі. *Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2023. Pp. 599-612.*

3. Концепти та стратегії розбудови інклюзивної освіти у часи війни та повоєнний період : монографія / Колупасєва А. А., Таранченко О. М.; Київ. 2025. 450 с.